

L Ö G

um Búnaðarbanka Íslands.

RÍKISSTJÓRI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Að ég samkvæmt 7. gr. laga nr. 32 27. júní 1941, um breyting á lögum nr. 31 14. júní 1929, um Búnaðarbanka Íslands, og á lögum nr. 20 13. jan. 1938, um breyting á þeim lögum, hef látið fella texta hinna fyrstnefndu laga og I. kafla laga nr. 91 3. maí 1935 og laga nr. 20 13. jan. 1938 inn í meginmál búnaðarbankalaganna og birti þau í einu lagi þannig breytt:

I. KAFLI

Stofnun og skipulag bankans.

1. gr.

Banka skal stofna, er nefnist Búnaðarbanki Íslands. Á Norðurlandamálum er heiti hans Íslands Landbrugsbank, á ensku The Rural Bank of Iceland.

2. gr.

Tilgangur bankans er að styðja landbúnaðinn og greiða fyrir fjármálaviðskiptum þeirra, er stunda landbúnaðarframleiðslu.

3. gr.

Búnaðarbanki Íslands er sjálfstæð stofnun, sem er eign ríkisins undir sérstakri stjórn, svo sem nánar er ákveðið í VIII. kafla laga þessara.

Bankinn starfar í 5 deildum með aðgreindum fjárhag, og nefnast þær sparisjóðsdeild, veðdeild, ræktunarsjóður, lánadeild smábýla við kaupstaði og kaupsýn og byggingar- og landnámssjóður. Skal halda algerlega aðgreindum varasjóðum og öðrum eignum, útlánum, innlánum, bókfærslu og reikningshaldi hverrar deildar fyrir sig.

4. gr.

Ríkissjóður ber ábyrgð á öllum skuldbindingum bankans. Til þess að taka lán erlendis, án tryggingar í sjálfs sín eignum, þarf bankinn sérstaka lagaheimild í hvert sinn, að undanteknu láni samkv. 11. gr. laga þessara.

5. gr.

Búnaðarbanki Íslands hefur heimili sitt, aðalskrifstofu og varnarþing í Reykjavík. En auk þess getur bankinn haft útibú eða umboðsskrifstofur þar sem banka-stjórn telur þörf á, að fengnu samþykki ráðherra.

II. KAFLI

Sparisjóðsdeild.

6. gr.

Sparisjóðsdeildin tekur við peningum sem innláni eða með sparisjóðskjörum.

7. gr.

Sparisjóðsdeildinni er heimilt, í samræmi við tilgang bankans (sbr. 2. gr.):

1. Að kaupa og selja vixla, tékka og ávísanir.

- 115 2. Að veita lán gegn ábyrgð bæjar-, sýslu- og sveitarfélaga, að áskildu lögmæltu
7. nív. samþykki æðri stjórnarvalda.
3. Að veita lán gegn veði eða sjálfskuldarábyrgð.
4. Að annast að öðru leyti venjuleg sparisjóðsstörf.

8. gr.

Sparisjóðsdeild skal eiga að minnsta kosti 15% af innlánsfé með sparisjóðskjörum í trygghum og auðseldum verðbréfum, svo sem ríkisskuldabréfum, jarðræktarbréfum, veðdeildarbréfum Búnaðarbankans eða Landsbankans eða öðrum verðbréfum, er bankastjórn og ráðherra telja jafntrygg. Í stað verðbréfa má koma inneign í sparisjóðsdeild Landsbanka Íslands.

9. gr.

Allur tekjuafgangur rennur í varasjóð deildarinnar, enda ber hann töp þau, sem deildin kann að verða fyrir og eigi verða greidd af árstekjum hennar.

10. gr.

Ríkisstjórnin skal, ef ástæður leyfa, sjá um, að handbært fé opinberra sjóða, sem ekki eru geymdir í Söfnunarsjóði, séu geymdir í sparisjóðsdeild bankans, að svo miklu leyti sem þörf er á fyrir útlánsstarfsemi deildarinnar, enda séu þeir ekki sérstaklega ætlaðir til eflingar öðrum atvinnuvegi.

11. gr.

Nú þykir sparisjóðsdeild ekki hafa nægilegt fjármagn til að fullnægja lánsþörf, og er þá ríkisstjórn heimilt að veita ábyrgð ríkissjóðs fyrir viðbótarláni allt að 3 millj. króna.

12. gr.

Sparisjóðsdeildin nýtur allra hlunninda og lýtur öllum ákvæðum hinnar almennu löggjafar um sparisjóði, nema öðruvísi sé ákveðið í þessum lögum, eða almennum bankalögum, ef sett kunna að verða.

III. KAFLI

Veðdeild bankans.

13. gr.

Ríkissjóður leggur veðdeild bankans til stofnfé að upphæð minnst 1250000 króna. Stofnfé þetta greiðist þannig, að veðdeildin tekur við skuldabréfum viðlagasjóðs, sbr. þó 2. gr. laga nr. 105, 3. maí 1935, um Ræktunarsjóð Íslands.

Kirkjujarðasjóðinn skal, að því leyti sem fé verður fyrir hendi vegna innlausnar bankavaxtabréfa sjóðsins og ríkisstjórnin telur, að við verði komið, ávaxta í veðdeild Búnaðarbankans.

14. gr.

Stofnsjóð veðdeildar Búnaðarbankans skal ávaxta í bankavaxtabréfum veðdeildarinnar, eftir því sem viðlagasjóðslánin greiðast og við verður komið, og hefur stjórn Búnaðarbankans heimild, með samþykki landbúnaðarráðherra, að verja allt að helmingi af vaxtatekjum hans til greiðslu vaxta af öðrum vaxtabréfum veðdeildarinnar, ef nauðsynlegt þykir vegna útlánsvaxta deildarinnar.

15. gr.

115

Tekjuafgangur hvers árs rennur í varasjóð. Nú verður veðdeildin fyrir tapi eða árstekjur hennar hrökkva eigi fyrir útgjöldum, og greiðist þá það, er á vantar, úr varasjóði.

Nú er varasjóður orðinn 30% af stofnsjóði veðdeildarinnar, og má þá leggja það, sem fram yfir er, við stofnsjóðinn.

16. gr.

Veðdeild Búnaðarbankans gefur út bankavaxtabréf, er hljóða á handhafa, en nafnskrá má þau í bókum bankans. Stjórn bankans kveður á um lögum, útlit og fjárhæð bréfanna, en fjármálaráðherra og bankastjórn undirskrifa þau.

Vaxtabréfin skulu gefin út í flokkum. Ákveður bankastjórn hvenær lokið skuli hverjum flokki, en það skal ætíð gert áður en liðin eru 8 ár frá því er flokkurinn var opnaður. Hafa má tvo eða fleiri flokka, með mismunandi vöxtum, starfandi í senn.

Aldrei má vera meira í umferð af vaxtabréfum en nemur áttfaldri upphæð stofnsjóðsins.

Ef meira er gefið út um stundarsakir af vaxtabréfum en nemur þeirri fjárhæð, sem veðdeildin á í veðskuldabréfum, er bera eins háa vexti og vaxtabréfin, þá skal geyma andvirði mismunarins í Landsbankanum, unz því verður varið til útlána.

17. gr.

Í reglugerð, sem ráðherra setur fyrir veðdeildina alla eða einstaka flokka vaxtabréfa, skal ákveða vexti bréfanna, gjalddaga þeirra, hvar þá skuli greiða og hvernig haga skuli auglýsingum um greiðslu þeirra. Þar skal og ákveðið tímatakmark, er innlausn allra vaxtabréfa hvers flokks skal vera lokið, og skal það aldrei vera síðar en 48 árum eftir að flokkur var opnaður.

Vaxtamiðar, sem komnir eru í gjalddaga, skulu gjaldgengir til lúkningar sköttum og öðrum gjöldum til ríkissjóðs, og skulu gjaldheimtumenn ríkisins innleysa þá, ef þeir hafa fé fyrir hendi, er greiðast á í ríkissjóð.

18. gr.

Til tryggingar vaxtabréfum veðdeildarinnar er:

1. Veðskuldabréf þau, er veðdeildin fær frá lántakendum, og geymt andvirði seldra bréfa samkv. síðustu málsg. 16. gr.
2. Varasjóður veðdeildarinnar.
3. Sameiginleg ábyrgð lántakenda hvers flokks, samkvæmt nánari ákvörðun reglugerðar, allt að 10% af því, sem lán þeirra námu á síðasta gjalddaga áður en taka þurfti til ábyrgðarinnar.
4. Stofnsjóður veðdeildarinnar.
5. Ábyrgð ríkissjóðs.

Ef taka þarf til trygginganna, skal það gert í þeirri röð, sem að ofan er greint.

19. gr.

Hlutverk deildarinnar er:

1. Að veita lán gegn veði í jörðum og hvers konar fasteignum, sem ætlaðar eru til framleiðslu landbúnaðarafurða eða til almenningsnota í sveitum landsins.
2. Að veita lán bæjar-, sýslu-, eða sveitarfélögum, eða tryggð með ábyrgð þeirra, að áskildu lögmæltu samþykki æðri stjórnarvalda, enda sé lánið ætlað til jarðræktar, búrekstrar eða til einhvers fyrirtækis til almenningsheilla í sveitum.
3. Að veita lán gegn afgangskvöð af fasteign, með forgöngurétti fyrir samningsveði, enda hafi lög verið sett, er heimili að leggja slíkar afgangskvaðir á fast-

115
7. nív.

eignir. Lán þessi veitast löggiltum félögum fasteignaeigenda, er hafa með höndum félagsmannvirki til umbóta á fasteignum, svo sem raforkuveitur eða önnur slík mannvirki.

20. gr.

Hús og önnur mannvirki, er eldur getur grandað, skulu eigi tekin gild sem veð, nema váttryggð séu í váttryggingarstofnun, er stjórn bankans telur góða og gilda. Veðdeildin getur áskilið sér að annast sjálf váttrygginguna og innheimta iðgjöldin með árgjöldum af láninu.

21. gr.

Að jafnaði má ekki lána nema gegn 1. veðrétti og aldrei yfir $\frac{1}{2}$ virðingarverðs fasteignar. Heimilt er þó að taka gildan 2. eða síðari veðrétt, ef opinberir sjóðir einir eiga forgangsveð og lánin samanlögð eru innan $\frac{1}{2}$ virðingarverðs. En af slíku láni má taka sérstakt áhættugjald í varasjóð, eftir ákvörðun bankastjórnar. Minnsta lán skal vera 300 kr., og skulu lán jafnan standa á hundraði króna.

Lánstíminn má aldrei vera yfir 40 ár, en nánari ákvæði um lánstíma, eftir því hvernar tegundar veðið er, má setja með reglugerð.

22. gr.

Eignir þær, sem veðdeildin tekur að veði, skal á kostnað lánþega virða á þann hátt, er nánar verður tiltekið í reglugerð. Má þar meðal annars ákveða, að stjórn Búnaðarbankans megi tilnefna virðingarmenn. Þar má og heimila, að gildandi fasteignamat komi í stað virðingar á veðinu, eftir tilteknum reglum og ákvörðun banka-
stjórnar.

Lántakandi skal á hverjum 5 ára fresti eða oftar, ef bankastjórnin krefst þess, sýna skilríki, er bankastjórnin tekur gild, fyrir því, að veðið hafi eigi rýrnað í verði, svo að veðdeildinni geti verið hættu búin. Láti lántakandi farast fyrir að senda slík skilríki, eða hafi bankastjórn orðið þess vör, að veðsett eign hafi rýrnað í verði, má láta skoðun og nýja virðingu fara fram á kostnað lántakanda.

23. gr.

Í virðingargerðum getur bankastjórn látið tilgreina sérstaklega verð hvernar fasteignar eins og hún er frá náttúrunnar hendi, sjálftrar jarðarinnar eða landsins, og hins vegar sérstaklega verð þeirra mannvirkja, er gerð hafa verið á landinu, svo sem jarðabóta, bygginga og annarra umbóta. Getur bankastjórn ákveðið að veita eigi að jafnaði hærri lán út á neina fasteign en nemur virðingarverði mannvirkja á eigninni, en að sjálfsögðu því aðeins svo hátt, að lánið verði ekki yfir $\frac{1}{2}$ virðingarverðs allrar eignarinnar.

24. gr.

Lán þau, sem veðdeildin veitir, greiðir hún í vaxtabréfum sínum eftir ákvæðis-
verði þeirra, eða í peningum með þeirri upphæð, sem hún getur fengið fyrir bréfin, að frádregnum sölukostnaði. Semja má um sölu vaxtabréfa hvers flokks fyrirfram í einu eða fleiru lagi, enda samþykki ráðherra söluverðið.

Hver lántakandi skal greiða 1% af lásupphæð sinni í varasjóð veðdeildarinnar, um leið og hann tekur lánið. Þó er heimilt að ákveða í reglugerð, að lán-
tökugjaldið greiðist í tvennu lagi.

25. gr.

Nú verða eigendaskipti að fasteign, sem er veðsett veðdeildinni, og getur banka-
stjórn þá heimtað lánið endurgreitt að öllu eða nokkru leyti ef henni þykir ástæða til.

Vilji nýr eigandi taka að sér lánið, má það verða, ef eignarheimild hans er sönnuð og bankastjórnin samþykkir. 115

7. nóv.

Þegar fasteign, sem veðdeildin hefur veð í, er seld, skal kaupandi tilkynna bankastjórn eigendaskiptin í síðasta lagi á næsta gjalddaga á afborgun lánsins. Heimta má allt að 1% aukagjald af veðskuldinni, er rennur í varasjóð, ef skuldunautur veðdeildarinnar vanrækir að tilkynna bankastjórn þegar í stað, ef verulegar breytingar eru gerðar á veðsettri eign, svo að eignin við það rýrni í verði.

26. gr.

Lánum þeim, sem veðdeildin veitir, má hún ekki segja upp, meðan lánþegi gegnir að öllu skyldum þeim, er hann hefur undirgengið. En ef ákvæðisgjöld hans verða eigi greidd á réttum gjalddaga eða veðið gengur svo úr sér, að það er eigi lengur svo tryggjandi sem vera skal, eða haldi skuldunautur eigi váttryggðum húsum, sem að veði eru og talin eru með í matinu, eða falli á veðið skattar, gjöld eða veðkröfur, er ganga fyrir kröfu veðdeildarinnar, eða brjóti lánþegi annars í verulegum atriðum skyldur sínar samkvæmt lögum og reglugerðum veðdeildarinnar eða lánsamningum, er bankastjórninni heimilt að telja eftirstöðvar lánsins komnar í gjalddaga þegar, án uppsagnar.

27. gr.

Skuldunautar veðdeildarinnar skulu greiða vexti, afborganir og tillög til að borga kostnað við veðdeildina og til varasjóðs í einu lagi, með jafnri upphæð samtals hvern gjalddaga.

Árlegt tillag til að borga kostnað við veðdeildina og til varasjóðs er ½% af upphæð lánsins eins og það var fyrir hvern gjalddaga.

Á ákveðnum gjalddögum má hver lántakandi, án undangenginnar uppsagnar, greiða aukaafborganir af skuld sinni, þó eigi minna en 100 kr. í einu, eða að endurborga hana að öllu leyti. Gjald þetta má hann greiða með bankavaxtabréfum þess flokks, er lán hans var veitt úr, eftir ákvæðisverði þeirra. Á öðrum tíma árs má og borga lán að fullu, ef bankastjórnin samþykkir, þó því aðeins að það sé veðdeildinni að skaðlausu.

28. gr.

Samningsbundnum afborgunum, sem greiddar eru í peningum á hverjum gjalddaga, skal varið til að innleysa vaxtabréf þess flokks, er í hlut á, eftir hlutkesti, sem notarius publicus hefur umsjón með og fer fram í viðurvist tveggja manna. Annan kveður ráðherra til þess, hinn bankastjórnin. Þá er hlutkesti hefur farið fram, skal auglýsa með 6 mánaða fyrirvara tölu- og bókstafsmerki bankavaxtabréfa þeirra, er upp hafa komið til innlausnar, og á hverjum gjalddaga þau verði útborguð. Auglýsing þessi skal birt í Lögbirtingablaðinu og í samsvarandi blöðum erlendis, þar sem ætla má, að bréfin séu í umferð.

Aukaafborgunum og endurborgunum lána, sem greiddar eru í peningum, má verja til nýrra útlána, þó svo, að hin nýju lán endurgreiðist innan þess tíma, er önnur lán sama flokks eiga öll að vera greidd. Ella skal þessu fé varið til að innleysa bankavaxtabréf flokksins eftir hlutkesti, eins og áður segir, eða kaupa bréf til innlausnar.

Bankinn má og á þann hátt og með þeim fyrirvara, er segir í 1. málsgrein þessarar greinar, innleysa bankavaxtabréf í stærri stíl.

29. gr.

Handhafar eða eigendur bankavaxtabréfa þeirra, er innleysa skal, geta, gegn því að afhenda þau með vaxtamiðum, er þeim fylgja, fengið útborgaðan höfuðstól

- 115 þeirra á ákveðnum gjalddaga, og er eigi skylt að greiða vexti af höfuðstólnum
7. nóv. upp frá því.

30. gr.

Höfuðstóll og vaxtafé, sem komið er í gjalddaga til útborgunar, rennur í varasjóð veðdeildarinnar, sé höfuðstóls eigi vitjað innan 20 ára, en vaxta innan 5 ára, hvorttveggja talið frá gjalddaga.

31. gr.

Nú glatast bankavaxtabréf, sem nafnskráð er í bókum veðdeildarinnar, og getur þá bankastjórnin innkallað handhafa bréfsins með 9 mánaða fyrirvara, með auglýsingu, er birt sé þrisvar sinnum samfleytt í Lögbirtingablaðinu og í samsvarandi auglýsingablöðum erlendis, þar sem ætla má, að bréfin séu í umferð. Ef enginn gefur sig fram með bréfið í tæka tíð, getur bankastjórnin útgefið handa hinum skráða eiganda þess nýtt bankavaxtabréf, með sömu upphæð og það, er glataðist, án þess að nokkur annar, er bankavaxtabréfið kann að hafa verið afsalað, geti þar fyrir búið kröfu á hendur bankanum. Um ógilding annarra bankavaxtabréfa fer eftir almennum reglum.

32. gr.

Bankavaxtabréf þau, sem innleyst hafa verið, eða hafa verið notuð til að borga eða afborga lán, má eigi framar setja í veltu, heldur skal ónýta þau undir eins, á þann hátt að þau með því verði ógild, og leggja þau til geymzlu í fjárhirzlu veðdeildarinnar. Skal svo við lok næsta reikningsárs brenna þau í viðurvist endurskoðenda, ásamt vaxtamiðum þeim, er innleystir hafa verið það reikningsár.

33. gr.

Vaxtamiða og vaxtabréf, sem komin eru í gjalddaga, skal borga út í afgreiðslu bankans í Reykjavík. Í reglugerð veðdeildarinnar má ákveða, að útborganir þessar fari einnig fram erlendis, þar sem ætla má, að bréfin séu í umferð.

34. gr.

Fé varasjóðs og stofnsjóðs skal ávaxta í bankavaxtabréfum veðdeildarinnar eða á annan tryggan hátt, er reglugerð ákveður.

Varasjóðurinn er óskiptur til tryggingar útgefnum bankavaxtabréfum allra flokka veðdeildarinnar, en í bókum bankans má sundurgreina hann í deildir, eftir því sem ástæða þykir til.

Nú hefur veðdeildin orðið fyrir tapi og varasjóður, að viðbættri samábyrgð lántakenda, hrekkur eigi til greiðslu þess, og greiðist þá tapið úr stofnsjóði. Ef stofnsjóður á þennan hátt lækkar um 15%, má veðdeildin eigi halda áfram að gefa út bankavaxtabréf, eða veita lán, nema Alþingi ákveði á ný, að hún skuli halda áfram störfum, og með hvaða skilyrðum.

35. gr.

Þegar lán er komið í gjalddaga, hefur veðdeildin heimild til að láta selja veðið við opinbert uppboð, án undanfarandi dóms, sátta eða fjárnáms, samkvæmt ákvæðum í tilskipun um fjárforráð ómyndugra, 18. febr. 1847, 10. gr., eða láta leggja það veðdeildinni út til eignar, ef þörf er á. Veðdeildin þarf ekki að láta neinn vera fyrir sína hönd við uppboðið, og skal þar ekki taka mótmæli skuldunauts til greina, nema þau séu auðsjáanlega á rökum byggð, og eigi er heldur hægt að stöðva eða ónýta uppboðið með neins konar dómskoti.

Veðdeildin hefur aftur á móti ábyrgð á því, að skuldin sé rétt og komin í gjalddaga, og skuldunaut er rétt að höfða mál til endurgjalds á öllu því, er hann hefur skaðazt á uppboðinu, og öllum málskostnaði að skaðlausu.

Veðdeildin getur löglega samið svo um við skuldunauta sína, að uppboð á 115 veðsettum fasteignum megi fara fram í skrifstofu uppboðshaldara.

7. nóv.

36. gr.

Nú hefur veðdeildin orðið að láta leggja sér út veðsetta eign (sbr. 35. gr.) og eignin hefur eigi selzt innan árs frá því er veðdeildin tók við henni, og skal þá greiða veðskuldina úr varasjóði, eða að minnsta kosti svo mikinn hluta hennar, að eftirstöðvar veðskuldar á eigninni séu eigi hærri en þriðjungur virðingarverðs hennar til lántöku, né heldur hærri en boðið var hæst í eignina á uppboði. Skal eignin síðan seld svo fljótt sem unnt er og sýnt þykir, að eigi sé ávinningur að bíða lengur með söluna, og getur kaupandi þá tekið að sér eftirstöðvar lánsins.

Á meðan veðdeildin hefur slíka eign með höndum, skal eigi að síður árlega greiða tilskildar afborganir og vexti af láninu, er greiðist úr varasjóði, ef tekjur af eigninni sjálfri hrökkva eigi til þess.

Í ársreikningum veðdeildar skal gera sérstaklega grein fyrir þeim eignum, sem þannig er ástatt um.

37. gr.

Fé ófullráða manna og opinberra stofnana og sjóða má verja til að kaupa banka-vaxtabréf veðdeildarinnar, en þó eigi herra verði en skráðu eða almennu gang-verði, og aldrei herra en ákvæðisverð þeirra er. Allt það geymslufé, er samkvæmt lögum, skipulagsskrám sjóða eða öðrum gildum ákvæðum má verja til útlána gegn fasteignaveði, má í stað þess geyma í bankavaxtabréfum veðdeildarinnar.

38. gr.

Ákveða má í reglugerð, að embættis- og sýslunarmenn ríkisins eða bæjar-, sýslu- og sveitarfélaga skuli endurgjaldslaust eða gegn hæfilegri þóknun, er veðdeildin greiðir, veita bankastjórn upplýsingar og aðstoð, svo sem að láta í ljós álit sitt um verð fasteigna, að hafa eftirlit með viðhaldi veðsettra eigna, að annast innheimtu árgjalda af lánnum eða sölu bankavaxtabréfa, eða að inna af hendi önnur álíka störf fyrir veðdeildina.

39. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka allt að 5 millj. króna lán, innanlands eða utan, á ábyrgð ríkisins, til kaupa á bankavaxtabréfum veðdeildarinnar, með þeim kjörum, að ríkissjóður verði að líkindum skaðlaus af.

IV. KAFLI

Ræktunarsjóður.

40. gr.

Um Ræktunarsjóð Íslands gilda sérstök lög (sbr. lög um Ræktunarsjóð Íslands, nr. 105 3. maí 1935) eins og þau eru nú eða þeim kann síðar að verða breytt, svo og sérstakar reglugerðir um sjóðinn og starfsemi hans. Þó falla niður sérákvæði þeirra laga um skipun stjórnar sjóðsins, laun stjórnenda og endurskoðun reikninga hans, eftir að Búnaðarbanki Íslands hefur tekið til starfa og tekið við stjórn Ræktunarsjóðs.

Enn fremur heimilast ríkisstjórninni að fella úr gildi samning þann, er gerður var við stjórn Landsbanka Íslands um kaup á verðbréfum sjóðsins, samkvæmt 27. gr. laga nr. 17 18. júní 1925, um Ræktunarsjóð Íslands.

V. KAFLI

Lánadeild smábýla.

41. gr.

Ríkissjóður leggur fram 300 þús. krónur til lánadeildar smábýla á árunum 1942 til 1944, 100 þús. krónur á ári.

42. gr.

Ríkisstjórninni skal heimilt að taka lán, allt að 2 millj. króna, handa lána-deildinni til starfsemi hennar, og stendur deildin sjálf skil á afborgunum og vöxt-um, eða veita ábyrgð ríkissjóðs fyrir allt að jafnhárri upphæð í vaxtabréfum, er deildin gefur út.

43. gr.

Lán úr deildinni má veita til smábýla í grennd við kaupstaði og kauptún og annars staðar þar, sem svo mikil atvinnuskilyrði eru fyrir hendi, að lífvænlegt geti talizt að styðjast við smábýlabúskap. Enn fremur til mannvirkja í sambandi við ræktunarlönd, þó lántakandi sé búsettur í kaupstað eða kauptúni.

Það skal vera skilyrði fyrir láni úr deildinni, að ræktunarland það, er hverju býli fylgir, sé minnst einn ha. að stærð. Þó skal lánveiting heimil, þótt land sé ekki meira en hálfur ha., ef hægt er að sýna fram á, að lántaki hafi þrátt fyrir það veru-
legan stuðning af landbúnaði á því.

44. gr.

Lán úr deild þessari má veita gegn hverju því fasteignaveði, er bankastjórnin tekur gilt.

45. gr.

Lán mega nema allt að $\frac{3}{4}$ af fasteignamatsverði húseigna, mannvirkja og lands.

46. gr.

Hámark lánsupphæðar má vera allt að 6 þús. krónum og lánstími allt að 40 árum.

47. gr.

Í reglugerð skal setja nánari ákvæði um starfsemi þessarar deildar.

VI. KAFLI

Byggingar- og landnáms sjóður.

48. gr.

Um þessa deild bankans gilda sérstök lög (sbr. lög um byggingar- og landnáms-
sjóð, nr. 108 9. október 1941) og reglugerðir, er samkvæmt þeim verða settar.

VII. KAFLI

Sérreittindi banks.

49. gr.

Bankinn er undanþeginn tekjuskatti, útsvari og öðrum opinberum gjöldum og sköttum, hverju nafni sem nefnast, til ríkissjóðs eða sveitarsjóða, eða til annarra stofnana.

Bækur bankans, ávísanir, skuldbindingar, sem gefnar eru út af bankanum og 115
í nafni hans, svo og skuldbindingar, sem veita bankanum handveðsrétt, arðmiðar 7. nóv.
af skuldabréfum bankans og framsöl þeirra skulu undanþegin stimpilgjaldi.

50. gr.

Fé það, sem lagt hefur verið í bankann, ásamt vöxtum þess, er undanþegið
kyrrsetning eða löghaldi, meðan það stendur þar.

51. gr.

Bankinn er undanþeginn almennum ákvæðum laga um hámarksvexti af út-
lánnum gegn fasteignaveði.

52. gr.

Nú er fasteign seld á nauðungaruppbóði eða við gjaldþrotaskipti, og ber þá
uppbóðshaldara að rannsaka, hvort eignin er veðsett Búnaðarbankanum og geta
þess í uppbóðsgerðinni. Ef svo reynist, skal bankanum gert viðvart svo tímanlega að
hægt sé að láta mæta við uppbóðið.

VIII. KAFLI

Stjórn bankans, reikningsskil o. fl.

53. gr.

Stjórn bankans skal skipuð einum bankastjóra og þriggja manna bankaráði.
Bankaráð skipar bankastjóra, bókara og féhirði.

Ráðherra sá, sem fer með landbúnaðarmál, hefur umsjón bankans. Hann skipar
formann bankaráðsins. Skal formaður bankaráðs skipaður til 6 ára í senn. Hina 2
bankaráðsmennina kjósa sameinaðar landbúnaðarnefndir Alþingis með hlutfalls-
kosningu til 4 ára í senn og jafnmarga til vara. Ráðherra setur bankastjóra og banka-
ráði erindisbréf.

Bankastjóri hefur að árslaunum 12000 krónur, og auk þess dýrtiðaruppbót,
sem ráðherra ákveður, þó svo, að hann hafi aldrei hærri laun og dýrtiðaruppbót
samanlagt en bankastjórar Landsbanka Íslands.

Bankaráðsformaður hefur 3600 kr. árslaun, en hinir bankaráðsmennirnir 1800
kr. hvor, en auk þess greiðist þeim dýrtiðaruppbót, eins og öðrum opinberum
starfsmönnum, eftir ákvörðun ráðherra.

Ráðherra getur veitt fráförnum bankastjóra eða ekkju hans eftirlaun af fé
bankans. Eftirlaun mega þó aldrei fara fram úr 50% af launum bankastjóra og
25% af launum handa ekkju hans, en skulu að öðru leyti ákveðin eftir því, sem
ástæður eru fyrir hendi í hvert skipti.

Ráðherra setur mann til að gegna bankastjóra- og bankaráðsformannsstarfi
um stundarsakir, ef bankastjóri eða bankaráðsformaður forfallast eða sæti þeirra
verður óskipað í bili.

54. gr.

Bankastjóri ræður aðra starfsmenn bankans en bókara og féhirði.
Bankaráð ákveður laun starfsmanna, að fengnum tillögum bankastjóra.

55. gr.

Bankastjóri annast dagleg störf bankans. Bankastjóri og formaður bankaráðs
eða tveir bankaráðsmenn skulu undirskrifa, svo að skuldbindi bankann, ef gefa
skal út eða framselja vixla, verðbréf eða aðrar skriflegar skuldbindingar. Þó er
bankastjórn heimilt að veita tilteknum starfsmönnum bankans umboð til þess að

- 115 skuldbinda bankann í þessum efnum með undirskrift sinni ásamt bankastjóra, svo
7. nóv. og að veita ákveðnum starfsmönnum bankans umboð til þess að skuldbinda bankann með undirskrift sinni í tilteknum málefnum.

Kvittanir bankans eru því aðeins fullgildar, að féhirðir hafi ritað undir þær og að þeim fylgi áritun bókara um, að þær séu athugaðar. Féhirðir má eigi greiða neina fjárhæð úr bankanum, sem samþykki bankastjóra þarf til, nema með samþykki bankastjóra eða starfsmanns, sem umboð hefur samkv. 1. málsg. þessarar greinar.

56. gr.

Bankastjóri má eigi hafa embættisstörf á hendi né reka sjálfur atvinnu eða vera í stjórn atvinnufyrirtækja.

Eigi mega bankastjórn né starfsmenn vera skuldskeyttir bankanum, nema veðdeild, hvorki skuldunautar né ábyrgðarmenn annarra.

Bankastjórn og starfsmenn eru bundnir þagnarskyldu um allt það, er snertir hagi viðskiptamanna bankans, sem þeir fá vitneskju um vegna starfsemi sinnar við bankann.

57. gr.

Tveir skulu vera endurskoðunarmenn bankans, skipaðir af ráðherra til tveggja ára í senn, eftir tillögu sameinaðra landbúnaðarnefnda beggja deilda Alþingis, að viðhafðri hlutfallskosningu. Skulu þeir hafa stöðugt eftirlit með rekstri bankans, rannsaka reikninga hans í hverju einstöku atriði og bera þá saman við bækur bankans, verðbréfaeign og heimafé. Þeir skulu að minnsta kosti tvisvar á ári sannreyna, hvort heimafé bankans og eignir séu fyrir hendi.

Endurskoðunarmennirnir gefa skýrslu til stjórnarráðs með ársreikningum bankans, og endranær þegar þeim þykir ástæða til. Árslaun endurskoðendanna skulu ákveðin í reglugerð.

58. gr.

Bankastjórnin skal á hverju miðju reikningsári gefa ráðherra stutt yfirlit yfir hag bankans, er birta skal í B-deild Stjórnartíðindanna, og við árslok fullkominn, endurskoðaðan ársreikning og skýrslu um hag og starfsemi bankans á árinu. Ráðherra úrskurðar ársreikninginn, og skal því næst birta útdrátt úr honum í B-deild Stjórnartíðindanna.

59. gr.

Heimilt er bankanum að koma upp umboðsskrifstofum úti um land, þar sem bankastjórn og ráðherra telja þörf á. Umboðsskrifstofur bankans geta eigi sjálfar veitt lán, en aðalstörf þeirra skulu vera að taka við umsóknum um lán og veita lánbeiðendum leiðbeiningar til undirbúnings lántökunni, að borga út lán, er bankinn veitir, ef fé til þess er fyrir hendi í skrifstofunni, að annast innheimtu árgjalda, sölu bankavaxtabréfa og eftirlit með veðsettum eignum, hver í sínu umdæmi.

Ráðherra setur umboðsskrifstofum nánari starfsreglur og ákveður þóknun til umboðsmanna, hvort tveggja að fengnum tillögum bankastjórnar.

60. gr.

Deildir bankans taka hver um sig þátt í sameiginlegum kostnaði við stjórn, rekstur og húsnæði bankans. Skipting kostnaðarins ákveður bankastjórn með samþykki ráðherra.

61. gr.

Með reglugerð fyrir bankann má setja þau ákvæði um stjórn hans og starfrækslu, er nauðsynleg þykja, þótt ekki sé gert sérstaklega ráð fyrir þeim í þessum lögum, enda fari þau eigi í bág við nein ákvæði í lögnum.

IX. KAFLI
Niðurlagsákvæði.

115
7. nóv.

62. gr.

Lög um stofnun Ríkisveðbanka Íslands, nr. 64 27. júní 1921, eru úr gildi numin.

63. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 7. nóvember 1941.

Sveinn Björnsson.
(L. S.)

Hermann Jónasson.

L Ö G
um útgáfu krónuseðla.

116
7. nóv.

RÍKISSTJÓRI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Fjármálaráðherra, fyrir hönd ríkissjóðs, er heimilt að gefa út 1 krónu seðla, allt að 500 þús. kr., er komi í stað 1 krónu málmskiptimyntar samkvæmt lögum nr. 19 27. júní 1925, meðan hörgull er á málmskiptimyntinni.

Ákvæði laga nr. 19 27. júní 1925, um innlenda skiptimynt, gilda um krónuseðla þessa eftir því, sem þau geta átt við.

Þegar er nægar birgðir eru fyrir hendi af 1 krónu málmskiptimynt, skulu krónuseðlar þessir innkallaðir.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 7. nóvember 1941.

Sveinn Björnsson.
(L. S.)

Jakob Möller.